

اعتیاد پنهان نر امدول

تهیه و تنظیم :

دکتر شیواخوشنویس انصاری - دکتر مریم بدری

اعتیاد پنهان

اعتیاد بیماری همه گیر و رو به افزایشی است که به تصور بسیاری از مردم فقط مصرف مواد مخدر تحت عنوان اعتیاد تلقی میگرداما واقعیت جز این است؛ یکی از انواع بسیار نگران کننده اعتیاد در جهان امروز اعتیاد پنهان یا همان اعتیاد به مصرف خودسرانه داروهایی است که احتمال وابستگی و اعتیاد دارند. مصرف دارو بدون تجویز پزشک علاوه بر عوارض خطرناک و برگشت ناپذیر جسمی و روانی خود می تواند سرآغازی برای اعتیاد باشد. این داروها انواع متعددی از داروهای خواب آور تا انواع داروهای مسکن را شامل میشود. یکی از داروهایی که مصرف خودسرانه ی آن در چند سال گذشته رایج شده ترامادول (بیومادول) است.

ترامادول نوعی مسکن صناعی از دسته ضد دردهای شبیه داروهای مخدر یا اپیوئیدی است که در پزشکی جهت تسکین دردهای متوسط تا شدید به کار می رود

اشکال دارویی این ماده که در بازار دارویی ایران موجود است شامل قرص و کپسول ۵۰ و ۱۰۰ میلی گرمی و آمپول ۱۰۰ میلی گرم در هر میلی لیتر است. این دارو به صورت خوراکی یا تزریقی در دردهای نسبتا شدید حاد یا مزمن از قبیل دردهای بعد از عمل جراحی و دردهای سرطانی استفاده می شود.

متأسفانه در طی سالهای اخیر به دلیل خاصیت نشئه آور "ترامادول" آمار مصرف بی رویه و بدون تجویز پزشک این دارو در بین جوانان ایرانی رو به افزایش است و بسیاری از افراد ناآگاه و معتادان، دچار سوءمصرف این دارو و اعتیاد به آن شده اند.

ترامادول=اعتیاد خاموش

اما به این دلیل از ترامادول با نام اعتیاد خاموش یاد می شود که شاید در روزهای اول به ظاهر علائم اعتیاد را نشان ندهد اما با گذشت زمان و مصرف طولانی مدت، اعتیاد ایجاد می کند و درمانی کاملا مشابه با درمان سوءمصرف مواد مخدری مانند تریاک، کراک و هروئین دارد. در عین حال، علائم ترک آن نیز به صورت عصبانیت، تعریق، بی خوابی، تهوع، اسهال، لرزش اندامها و توهم بروز می کند.

تصور خاصیت شادی آور بودن ترامادول:

تصور اینکه این دارو شادی آور است، کاملاً عامیانه و غلط است و تمام موارد استفاده از این دارو سوء مصرف تلقی می شود و فقط و فقط ترامادول به عنوان مسکن قوی و تحت نظر پزشک باید مصرف گردد زیرا مصرف این دارو بیشتر از دو هفته مجاز نیست و وابستگی دارویی و اعتیاد را به دنبال دارد. بسیاری از افراد که به بهانه شادی آور بودن ترامادول به سمت آن گرایش پیدا می کنند، افراد بی اطلاع و در بیشتر موارد معتادانی هستند که به علت مصرف یکنواخت مواد مخدر و گاهی به اشتباه به دلیل کاهش عوارض قطع مواد به ترامادول روی می آورند و گاهی جان خود را به علت مصرف بیش از حد و یا تداخلات دارویی از دست می دهند.

کارشناسان می گویند مسمومیت ناشی از مصرف ترامادول جزء شایع ترین مسمومیت ها محسوب می شود.

شایع ترین عوارض مصرف ترامادول شامل چه مواردی است؟

*تهوع

*استفراغ شدید

*کاهش فشار خون

سایر عوارض:

خاراندن بدن به ویژه بینی، پرحرفی، پس از گذشت یک روز بروز حالات عصبی، کلافگی و خمیازه، بی خوابی یا خواب زیاد، تهوع، گنگی و گیجی، سرگیجه، یبوست، تعریق، کاهش فعالیت سیستم تنفس، دیدن حالات غیر عادی، افت شدید فشار خون، مشاهده پروتئین در ادرار، کاهش هموگلوبین خون، افزایش آنزیمهای کبدی، افزایش فشار داخل جمجمه

علائم مسمومیت با دارو (overdose)

تنفس سطحی و کم عمق، خواب آلودگی، کاهش ضربان قلب، پوست سرد و مرطوب، ضعف،

احساس سبکی سر، سردرد و سرگیجه، تحریک سیستم عصبی مرکزی، افسردگی، تهوع و استفراغ، بیوست، تشنج و کما

- در بیماران با سابقه صرع و تشنج و بیمارانی که خطر بروز تشنج در آنها بالاست (مواردی مانند ضربه به سر یا در زمان قطع سایر داروها و الکل) احتمال بروز تشنج با ترامادول افزایش می یابد.
- نگران کننده ترین مشکل ترامادول ایجاد اعتیاد و یا وابستگی حاصل از مصرف بی رویه این دارو است.

علائم قطع ناگهانی ترامادول بعد از مصرف طولانی مدت آن:

- ✓ بی خوابی و تحریک پذیری
- ✓ تشنج، لرزش و تعریق
- ✓ تهوع و استفراغ، اسهال
- ✓ درد عضلات و شکم
- ✓ اضطراب، توهم
- ✓ مشکلات تنفسی

- هشدارها درخصوص مصرف ترامادول وقتی جدی تر می شود که در سمینار کنترل سوءمصرف ترامادول اعلام می شود میزان مصرف شکل خوراکی ترامادول در فاصله سال های ۸۲ تا ۸۶، ۲۴ برابر شده است.
- ترامادول به دلیل اینکه یک مسکن مخدر است، مسلماً "سوء مصرف آن زمینه ساز مصرف مواد دیگر مانند کراک و در دوزهای بالاتر می شود، افرادی که این دارو را سوءمصرف می کنند، افرادی با رفتارهای پرخطر هستند و نوع مصرف آنها مسلماً رو به تغییر خواهد بود
- از تیرماه 1384 تا پایان مهر ۱۳۸۵ تعداد ۱۶۲ مورد گزارش عارضه دارویی مربوط به ترامادول از ۴۹ شهرستان مختلف به مرکز ثبت عوارض جانبی ایران ارسال شده است

درمان اعتیاد به ترامادول:

➤ درمان دارویی

(1) تشنج:

یکی از عوارض مصرف آن ماده بوجود آمدن حملات تشنجی در زمان مصرف و یا در ابتدای قطع مصرف این ماده است. مراجعه به پزشک جهت ارزیابی و تجویز داروی مناسب برای پیشگیری از تکرار این حملات به همراه پیگیری مناسب و طولانی.

(۲) وابستگی به ترامادول:

ترک اعتیاد به ترامادول هم شامل همان داستان ترک سایر مواد مخدر و محرک است. یعنی **باید به مراکز معتبر ترک اعتیاد مراجعه کنید تا تحت نظر پزشک دارو را بتدریج کم کنند و در عین حال از جنبه های مختلف جسمی و روحی مراقب شما باشند. به همان اندازه و زمانی که این دارو را سوء مصرف داشته اید... برای ترک آن هم باید به همان مقدار زمان اختصاص دهید.** جهت ترک اعتیاد از مراجعه به مراکز و افراد غیرمجاز خودداری نمائید

به طور کلی درمان اعتیاد به ترامادول ۳ روش دارد که دو روش آن قابل قبول است:

روش اول سم زدایی و درمان با بوپرنورفین

روش دوم سم زدایی و درمان با متادون که روش قابل قبولی نیست

روش سوم درمان نگهدارنده و بلند مدت با داروی بوپرنورفین می باشد.

در سال ۲۰۰۲، سازمان غذا و داروی آمریکا (FDA) داروی بوپرنورفین را برای ترک مواد اپیوئیدی مورد تایید قرار داد.

گذشته از داروی متادون به منظور ترک مواد اپیوئیدی مصرف می شد ولی از آن جایی که خود این دارو سبب مشکلاتی در فرد می شد، امروزه کمتر مورد مصرف قرار می گیرد.

➤ درمان های غیردارویی:

مشاوره و روان درمانی فردی، خانواده درمانی و در نهایت معرفی به گروه های خودیاری مثل N.A و...

❖ جهت ترک اعتیاد با ترامادول یا سایر مواد مخدر به مراکز معتبر دارای مجوز وزارت بهداشت مراجعه نمایید

کلینیک سینای ثمین به عنوان یکی از معتبرترین مراکز درمان سوءمصرف مواد در خدمت بیماران

گرامی می باشد

منابع:

1. UpToDate®
2. Ryan M. Caldiero, MD, Theodore V.Parran, Jr., MD. Inpatient Initiation of Buprenorphine Maintenance vs.Detoxification: Can retention of opioid-dependent patient in outpatient counseling be improved? The American Journal on Addictions, 15: 1–7, 2006
3. Edward C. Senay, Edgar H. Adams, Anne Geller. Physical dependence on Ultram† (tramadol hydrochloride): both opioid-like and atypical withdrawal symptoms occur. Drug and Alcohol Dependence 69 (2003) 233_ 241